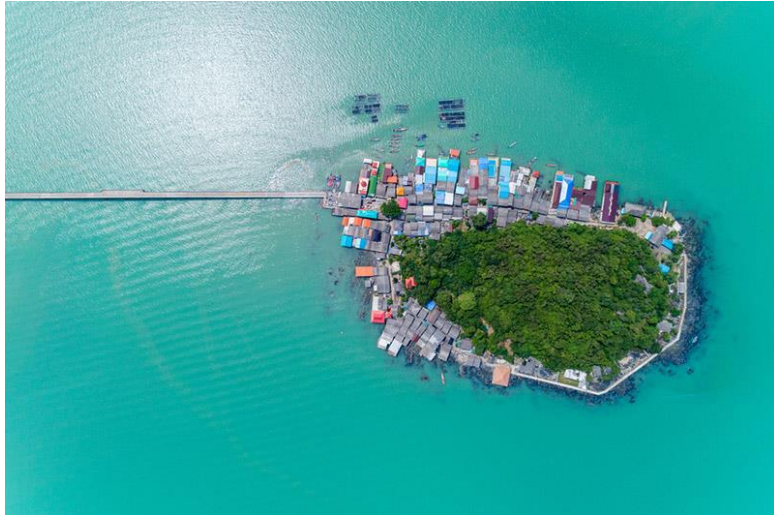

ประวัติ/ความเป็นมา

ที่มา: <https://travel.kapook.com/view222223.html>

ความเป็นมา

ชุมชนบ้านเกาะแรต เป็นเกาะเล็ก ๆ อยู่ในอ่าวบ้านดอน จากคำบอกเล่าเมื่อประมาณ 200 กว่าปี ได้มีชาวจีนอพยพมาจากเกาะไหหลำ ประเทศจีน โดยใช้เรือสำเภานขนาดใหญ่และขนาดเล็กเป็นพาหนะในการเดินทาง มีชาวจีนกลุ่มหนึ่งประมาณ 60 คน ใช้เรือสำเภาประมาณ 10 ลำ แวะพักที่เกาะเล็ก ๆ แห่งนี้ และได้สำรวจดูความเหมาะสมเพื่อใช้เป็นที่พักพิงทำมาหากิน มีเกาะแก่งมากมายสภาพคล้ายบ้านเกิดที่ประเทศจีน ชาวจีนจึงตั้งรกรากอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว และยึดอาชีพการประมงทั้งหมดบ้านจนถึงปัจจุบัน

ภายในชุมชนบ้านเกาะแรต มีบ้านเรือนจำนวนประมาณ 90 ครัวเรือน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านเป็นหลัก และมีอาชีพรอง เช่น แปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารทะเล เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชังสวนยางพาราและสวนปาล์มน้ำมันบนแผ่นดินใหญ่ ค้าขาย และธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น โดยชุมชนเกาะแรตเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในเรื่องอาหารทะเล และผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูปที่มีคุณภาพมายาวนานกว่า 30 ปี

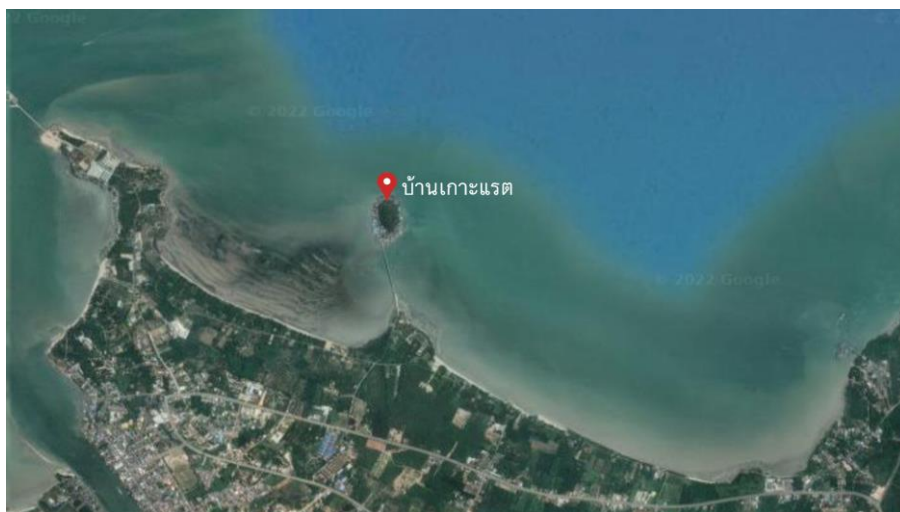
สืบเนื่องจากฐานทรัพยากรที่มีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งสัตว์น้ำ และความหลากหลายทางชีวภาพในทะเลบริเวณรอบเกาะอีกทั้งปัจจุบันนี้เรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะแรตกำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว และกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดสุราษฎร์ธานีและภาคใต้ จนมีนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนเดินทางเข้ามาพักผ่อนหรือเยี่ยมชมบนเกาะแห่งนี้ปีละประมาณ 10,000 คน อันเป็นผลมาจากอัตลักษณ์ด้านความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ลักษณะทางสังคม วิถีชีวิต และมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจและที่โดดเด่นของ “ชาวจีนไหหลำ” ที่เป็นบรรพบุรุษของชาวบ้านบนเกาะแรต ซึ่งอพยพมาด้วยเรือสำเภาจนมาถึงเกาะแห่งนี้เมื่อประมาณ พ.ศ. 2413 และตั้งถิ่นฐานพร้อม

กับการสร้างศาลเจ้าขึ้นบนเกาะ จนมีพัฒนาการในการสร้างบ้านแปงเมืองเรื่อยมาถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ เกาะแรต ยังมีทัศนียภาพที่สวยงามของท้องทะเลและเกาะแก่งต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ใกล้เคียง เป็นที่อยู่อาศัยของ “พะยูน” และ “โลมาหลังโหนก” หรือโลมาสีชมพู ซึ่งเป็นสายพันธุ์ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ของประเทศไทย (นรา พงษ์พานิช, สุธี ศรีฟ้า, และฉัตรชัย พงศ์พิชิตชัย, 2559)

เมื่อก่อนการเดินทางการเดินทางข้ามเกาะจะต้องนั่งเรือมาจากฝั่งระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร แต่ในปัจจุบันมีสะพานข้ามชื่อว่า “สะพานเฉลิมสิริราช” เป็นสะพานข้ามทะเล เป็นหนึ่งในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยชาวบ้านที่เดือดร้อน ให้มีเส้นทางคมนาคม และได้รับพระราชทานจากสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี ในการเสด็จมาทรงเป็นประธานเปิดสะพานเฉลิมสิริราชเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2553 เพื่ออำนวยความสะดวก และนำความเจริญมาสู่ประชาชนในชุมชนเกาะแรตจนมาถึงปัจจุบันนี้

ชุมชนบ้านเกาะแรต อยู่ในทำเลที่มีทิวทัศน์ที่สวยงาม มีเส้นทางเดินชมธรรมชาติ ชมวิถีชีวิตของชาวบ้าน และมีบริการโฮมสเตย์เล็ก ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว หากมองรอบ ๆ เกาะทางด้านซ้ายมือ จะมองเห็นทางฝั่งวัดเขาสุวรรณประดิษฐ์ แผลมทวด หาดวังหิน ท่าเรือเอนกประสงค์ และทางฝั่งขวามือของเกาะจะเป็นท่าเรือเฟอร์รี่ มีเส้นทางชมวิวยสำหรับดูปลาโลมาที่มาเล่นน้ำ และดูพระอาทิตย์ขึ้นยามเช้าหรือพระอาทิตย์ตกตอนเย็น ในช่วงน้ำแห้งสามารถเดินไปยังพื้นที่เกาะแรตได้ และชาวบ้านหลาย ๆ ท้องที่จะมาหาหอย กุ้ง ปูเป็นจำนวนมาก หรือจะหาหอยตามโขดหิน (กองการท่องเที่ยวและกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี, ม.ป.ป.)

สถานที่ตั้ง

ที่มา: <https://www.google.co.th/maps/place/Ko+Raet>

ที่ตั้ง : ชุมชนบ้านเกาะแรต หมู่ที่ 3 ตำบลดอนสัก อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภูมิประเทศ

ชุมชนนี้ตั้งอยู่บนเกาะขนาดเล็กในทะเลอ่าวไทย มีพื้นที่รวมทั้งเกาะประมาณ 60 ไร่ ห่างจากชายฝั่งบริเวณบ้านแหลมลิ้นฝิ่งแผ่นดินใหญ่ประมาณ 500 เมตร มีลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นภูเขาสูงประมาณ 30 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล และมีที่ราบเชิงเขาจรดชายฝั่งทะเลโดยรอบเกาะ ส่วนพื้นที่ทางทิศใต้ และทิศตะวันตกเฉียงใต้มีที่ราบเชิงเขาเป็นบริเวณกว้าง พื้นที่ด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกเฉียงเหนือมีลักษณะเป็นหินผาสลับกับที่ราบเชิงเขา (กองการท่องเที่ยวและกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี, ม.ป.ป.)

สภาพภูมิอากาศ

สภาพอากาศในเขตเทศบาลตำบลดอนสัก มีอากาศอบอุ่นตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 24.7 องศาเซลเซียส มี 2 ฤดู คือ ฤดูฝนและฤดูร้อน

เรื่องเล่า

เกาะแรต มาจากคำว่า “แรต” ที่สะกดด้วย ต ที่หมายถึงชื่อสัตว์ ชาวจีนได้ขนานนามเกาะแห่งนี้ว่า “ฮี้เต็ง” หมายถึง ตะเกียงสวรรค์ และต่อมาชาวจีนเขียนด้วย “ต” สะกดแทน “ต” นอกจากนี้ยังมีการสันนิษฐานได้ว่าบริเวณเกาะมีต้นขี้แรตมาก จึงได้ชื่อว่า “เกาะแรต” ดังคำบอกเล่าของชาวบ้านว่ามาจากต้นขี้แรตที่มีอยู่ในชุมชน (กองการท่องเที่ยวและกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี, ม.ป.ป.)

คำบอกเล่าจาก Facebookd กลุ่ม “บ้านเกาะแรต (รูขี้เต็ง) ดอนสัก สุราษฎร์ธานี ประเทศไทย” (กลุ่มส่วนตัว)

“ สากเคยเกาะแรต วิถีชีวิตกับสุขภาพจิตในตำนาน มาจากอาชีพทำเคย (กะปิ) ถือเป็นหนึ่งในอาชีพแรกของชาวเกาะแรต ซึ่งแน่นอนว่าแทบทุกบ้านจะต้องมีครกกับสากไม้ไว้ที่มเคย ถือเป็นสิ่งที่หยิบจับได้ง่ายจนกล่าวได้ว่าหากมีโจรผู้ร้ายเข้ามาชาวบ้านจะพร้อมใจกันหยิบสากมาใช้เป็นอาวุธต่อสู้กับโจรผู้ร้ายได้เป็นสิ่งแรกซึ่งเคยเกิดขึ้นมาแล้ว เสมือนชาวบ้านบางระจันที่ใช้เครื่องมือชาวสวนชาวไร่มาต่อสู้กับทัพพม่า จากเหตุการณ์ในอดีต “สากเคยเกาะแรต” จึงถูกยกมาเป็นสุขภาพจิตคำพังเพยเพื่อแทนความสามัคคีของชาวเกาะแรตที่จะร่วมกันทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จจุล่งไปได้ด้วยดีนั่นเอง” Yod Oupala โปส 23 กุมภาพันธ์ 2565

“ไฉไบ้ (ผ้าฉาย) คือผ้าที่ประดับไว้เพื่อแสดงถึงความเป็นมงคลของชาวจีน ซึ่งจะมีการปักลวดลายมงคลและอักษรจีนเป็นคำอวยพรดีๆไว้บนผืนผ้าด้วย ผ้าไฉไบ้ผืนนี้ถูกซึงไว้ด้านบนตรงหน้ากั๋งอ้า (ที่ประทับขององค์เทพเจ้า) ด้านในศาลเจ้าบ้านเกาะแรตมานาน จากการสังเกตลวดลายบนผ้าน่าจะปักเป็นภาพ 8 เซียน (8 เซียนข้ามสมุทร) ซึ่งมีความหมายเป็นสุขภาพจิตจีนซ่อนอยู่อย่างลึกซึ้ง จากเรื่องราวตำนานของ 8 เซียนที่เดินทางข้ามสมุทร บางตำนานกล่าวว่า 8 เซียนเดินทางเพื่อไปหาสมุนไพรมารักษาคนแต่บางตำนานกล่าวว่าเดินทางเพื่อไปงานเลี้ยงขององค์เจ้าแม่อั้งบ้อ (เจ้าแม่ชีหวางหมู่) บนสวรรค์ ซึ่งระหว่างทางนั้นได้เจอกับ

อุปสรรคมากมายเขียนแต่ละองค์ก็ได้ใช้ความสามารถของแต่ละองค์มาต่อสู้ฝ่าฟันจนผ่านไปได้ จึงเกิดคำอุปมาที่ว่า (八仙過海 (8 เขียนข้ามสมุทร) เพื่อสื่อความหมายของการอยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคี แม้ว่าทุกคนจะมีความสามารถต่างกันหากแต่จุดมุ่งหมายเดียวกัน เมื่อรวมพลังต่างคนต่างใช้ความสามารถของตนก็จะไปถึงจุดหมายได้ด้วยความสามารถ” Yod Oupala โปส 4 กุมภาพันธ์ 2565

“พิธีกรรมการแต่งงานของชาวจีนไหหลำบนเกาะแรต พิธีกรรมนี้หลาย ๆ ปีถึงจะจัดสักครั้งหนึ่ง พิธีกรรมนี้ถือเป็นพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่สำคัญมาก ๆ ซึ่งจะจัดขึ้นเพื่อเปลี่ยนเครื่องทรงขององค์กิมซัน (รูปเคารพองค์เทพเจ้า) รวมถึงลงสีใหม่ให้กับองค์กิมซันทั้งหมดที่มีมาแต่ดั้งเดิม และการลงสีนั้นจะใช้วิธีการบิบลายแบบโบราณของจีนซึ่งหาผู้มีฝีมือด้านนี้ได้ค่อนข้างยาก สำหรับวันเวลานั้นจะถูกกำหนดโดยม้าทรงขององค์เทพเจ้าที่ลงมาประทับร่าง และจะต้องมีตาแบ (ไต้แบ) หรือซินแสผู้เชี่ยวชาญซึ่งสืบทอดการทำพิธีกรรมโบราณของชาวจีนไหหลำมาเป็นผู้ดำเนินงานในพิธี จนกว่าจะเสร็จสิ้นจนถึงพิธีเบิกเนตรอัญเชิญองค์เทพเจ้าลงมาประทับร่างม้าทรงและลุยไฟ สมัยโบราณเมื่อร้อยกว่าปีก่อนหาผู้มีวิชาด้านนี้ได้ยากมาก ๆ จึงต้องส่งกิมซันทั้งหมดขึ้นเรือสำเภาเพื่อไปทำพิธีกรรมทั้งหมดที่เมืองจิน นับตั้งแต่ชาวจีนไหหลำมาถึงเกาะแรตเกือบสองร้อยปี พิธีกรรมนี้ถูกจัดขึ้นมาไม่ถึงสิบครั้ง” Yod Oupala โปส 30 มกราคม 2565

บรรณานุกรม

นรา พงษ์พานิช, สุธี ศรีฟ้า, และฉัตรชัย พงศ์พิชิตชัย. (2559). แนวทางการปรับปรุงฟื้นฟูย่านชุมชนเก่าบนเกาะขนาดเล็ก กรณีศึกษาชุมชนเกาะแรต อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี (รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ: สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์, กรรมการธิการสถาปนิกชุมชน.

กองการท่องเที่ยวและกีฬา องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (ม.ป.ป.)

ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเกาะแรต. [Online]. Available:

<https://www.suratthanitourism.com/tour/ko-raet/> [2565, มีนาคม 15].

ชวนเที่ยวเกาะแรต สุราษฎร์ธานี เกาะจิ๋วแต่แจ๋ว แหล่งวิถีชีวิตชาวเล. (ม.ป.ป.)

<https://travel.kapook.com/view222223.html>

แผนที่ดอนสัก – เกาะแรต. (2565). <https://www.google.co.th/maps/place/Ko+Raet>.